

SVJETSKI METEOROLOŠKI DAN 23. OŽUJKA 2005.

55. obljetnica Svjetske meteorološke organizacije

Tema: *Vrijeme, klima, voda i održivi razvoj*

Poruka: "Društveni i ekonomski razvoj treba biti takav da ne šteti okolišu"
"Čovjek je dio prirode – uništimo li prirodu uništiti ćemo ljude"...

Vrijeme, klima i voda izravno utječu na život na Zemlji te na gotovo sve ljudske djelatnosti - proizvodnju (naročito hrane), promet; zdravstvo; rekreaciju; sport; turizam Ljudska djelatnost, s druge strane, utječe na vrijeme, klimu i vodu.

Poljoprivredne, industrijske djelatnosti, urbanizacija, sječa šuma i dr. djeluju na lokalne/regionalne klimatske uvjete. Kakvoća zraka, vidljivost, vlažnost i temperatura te procesi stvaranja oblaka i oborina pod utjecajem su velikih urbanih područja.

Slika 1. Primjer urbanog onečišćenja atmosfere - Zagreb

[Svjetska meteorološka organizacija](#) (SMO) kao najveći autoritet Ujedinjenih naroda za vrijeme, klimu i vodu, odgovorna je za koordinaciju i primjenu programa koji doprinose društvenom razvoju, a istovremeno i zaštiti okoliša. Upozoravajući da društveni i ekonomski razvoj ne smije štetiti okolišu, UN poziva na ispunjenje ciljeva (*Milenijski razvojni ciljevi*) od kojih se sljedeći, posebno važni za SMO, trebaju postići do 2015. godine:

- Prepoloviti broj ljudi koji zarađuju manje od jednog dolara dnevno;
- Prepoloviti udio ljudi kojima nije dostupna pitka voda;
- Procijeniti rizike, osigurati pravovremeno obavješćivanje, isplanirati djelovanje u slučaju katastrofa;
- Utvrditi i objediniti podatke dobivene motrenjem i projekcijama vezane za promjenu klime na nacionalnim, regionalnim i međunarodnim razinama;
- Osigurati održivost okoliša;
- Na globalnoj razini razviti partnerstvo za razvoj.

Primarni cilj SMO-a je **poboljšati motrenja i predviđanja** stanja Zemljine atmosfere i vode, objediniti podatke, te razviti efikasniji sustav za rana upozorenja kako bi se otklonili i smanjili učinci ekstremnih događaja, širenja pustinja, i drugih prijetnji uključujući promjenu klime, narušavanje ozonskog sloja i povećanje onečišćenja.

Slika 2. Pijavica - primjer ekstremnog vremenskog događaja kojeg je još uvijek teško dovoljno rano predvidjeti

Danas je moguće napraviti determinističku prognozu vremena za sedam do deset dana u izvan-tropskim područjima, a za tri do četiri dana u tropskim područjima. Izvanredan razvoj postignut je i u sezonskim predviđanjima fenomena kao što su El Nino i La Nina. Zahvaljujući sve većem znanstvenom i tehnološkom napretku, moguće je izraditi prognozu takvih pojava nekoliko mjeseci do godine dana unaprijed.

No, pojavljuju su se **novi izazovi** kao što su:

- povećana koncentracija stakleničkih plinova u atmosferi,
- promjena klime,
- smanjenje stratosferskog ozonskog sloja,
- nestajanje izvora pitke vode,
- rastuće onečišćenje atmosfere i vode

te s tim u vezi **učestaliji ekstremni vremenski i klimatski događaji** što uključuje tropske ciklone, poplave, suše, toplinske valove... u raznim područjima svijeta. Stručnjaci predviđaju da će promjene klime vjerojatno uzrokovati povećanje broja nekoliko vrsta prirodnih katastrofa.

Slika 3. Plitvička jezera - nezagađen okoliš i pitka voda sve su rjeđa pojava u svijetu

U razdoblju od 1992. do 2001. godine oko 90% svih prirodnih katastrofa je hidrometeorološkog porijekla. One su uzrokovale smrt oko 622 000 ljudi, a pogodile su još 2 milijarde ljudi, uništavajući obradivu zemlju i šireći bolesti. Ukupni ekonomski gubitak u tom razdoblju procijenjen je na oko 450 milijardi US dolara, od kojih je 65% nastalo od prirodnih katastrofa.

Zato je glavni cilj Svjetske meteorološke organizacije kao i nacionalnih hidrometeoroloških organizacija i institucija da davanjem pravodobnih upozorenja smanji posljedice katastrofa meteorološkog i hidrološkog porijekla.

Na području ljudskoga zdravlja - koje je **temeljni zahtjev za održivi razvoj** - cilj je upozoriti na izravne i neizravne posljedice prirodnih katastrofa i atmosferskih promjena te pridonositi razumijevanju utjecaja vremena i klime na ljudsko zdravlje, uključujući i djelovanje povezano s razaranjem zaštitnog ozonskog sloja, uvjete koji pogoduju razvoju i širenju nekih bolesti i dr.

U području proizvodnje hrane cilj je upozoriti na utjecaje vremenskih i klimatskih kolebanja. Primjena agrometeoroloških modela za bolje korištenje zemlje, odabir usjeva i praksu upravljanja, doprinosi sigurnosti proizvodnje hrane.

Pojačane aktivnosti na polju gospodarenja vodama ostaju na prvom mjestu. Podrška nacionalnim hidrološkim službama svijeta pri naporima dobivanja kvalitetne i dostupne vode i omogućavanje međunarodne suradnje, posebno unutar riječnih bazena koji se nalaze na područjima više država, je ključna.

Konačno, s obzirom da nitko ne može kontrolirati vrijeme, **precizna motrenja, pravovremena predviđanja** s višom razinom točnosti poboljšat će izgled čovjeka da živi ugodnije i sigurnije te da učinkovitije zaštićuje dragocjene prirodne resurse. U tom cilju pojačavat će se i **partnerstvo** među organizacijama UN sustava, kao i sa nevladinim udrugama.

SMO ulaže napore kako bi se povećala količina, kakvoća i dostupnost produkata nacionalnih hidrometeoroloških organizacija što joj donosi ulogu i status ključne organizacije u međunarodnoj suradnji. Time ona pomaže i nacionalnim institucijama da reafirmiraju svoju poziciju.

[Poruka M. Jarraud-a, generalnog tajnika SMO-a](#)